

MOLNÁR JUDIT*

A fizetési meghagyással szemben előterjesztett ellentmondás nem akadály a bírósági meghagyás kibocsátásának

Bevezető gondolatok

A fizetési meghagyásos eljárás szabályait a magyar polgári eljárásjogban az 1893. évi XIX. törvénycikk fektette le¹, és immár a 128. születésnapját ünnepli nemperes eljárásunk 2021-ben. Szabályozásának alapeszméje – a peres eljárás alakszerűségeinek mellőzése, az eljárás egyszerűsítése, gyors és olcsóvá tétele ott, ahol ezt az anyagi igazság veszélyeztetése nélkül meg lehet tenni – az eljárás megjelenése óta változatlanul tekinthető.² Az eljárás legfőbb jellemzői, hogy az eljáró hatóság a jogosult egyoldalú kérelmére a kötelezettet – a bizonyítási eljárás mellőzésével – a kérelemben foglalt követelés teljesítésére vagy azzal szembeni ellentmondásra hívja fel. Ennek hiányában a fizetési meghagyás jogerőre emelkedik és végrehajtható lesz, míg ellentmondás esetén a fizetési meghagyásos eljárás perré alakul át.³

A bírósági meghagyás intézménye 1973. január 1-jétől jelent meg az 1952. évi polgári perrendtartásban.⁴ A 136. §-ban az alperes mulasztásának következő esetét és annak következményét ekként rögzítette a jogalkotó: *Ha az első tárgyalást az alperes mulasztja el, és írásbeli védekezést nem terjesztett elő, a bíróság a felperes kérelmére az alperest az idézéssel közölt kereseti kérelemnek megfelelően bírósági meghagyással kötelezi, egyben marasztalja a felperes költségeiben.*⁵

A két fenti intézmény kapcsolata élénk érdeklődéssel övezett területe a polgári eljárásjogunknak. Alapvető kérdésként jelentkezett és van jelen ma is, hogy egy egyszerűsített és egyoldalú nemperes eljárást követően alkalmazható-e az ellentmondás nyomán

* egyetemi docens, DE Állam- és Jogtudományi Kar, Polgári Eljárásjogi Tanszék

¹ 1893. évi XIX. tc. a fizetési meghagyásokról 1. §.

² KENGYEL MIKLÓS: *Magyar Polgári Eljárásjog*. Osiris Kiadó. Budapest, 2002. 467. p.

³ TÓTH KÁROLY: *Polgári törvénykezési jog, Alapismeretek II. kötet Törvénykezés államhatalommal*. Hegedűs és Sándor Könyvkiadóhivatala. Budapest, 1910. 460–466. pp.; KENGYEL 2002, 467. p.; GÁSPÁRDY LÁSZLÓ: *Polgári nemperes eljárások*. "Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért". Miskolc, 2001. 125. p.

⁴ 1972. évi 26. törvényerejű rendelet a polgári perrendtartás módosításáról.

⁵ 1952. évi III. törvény a polgári perrendtartásról (továbbiakban 1952. évi Pp.) 136. § (2) bek.

perré alakult eljárásban a kötelezett mulasztására alapított ítélet-hozatal, azaz bírósági meghagyás kibocsátása.

A tanulmány címéül a Pp.-nk, azaz a 2016. évi CXXX. törvény 262. § (2) bekezdésében szabályozott kijelentő mondatot választottuk. Egy egyszerűnek tűnő megállapítás jelenik itt meg, amely mögött azonban kérdések sorakoznak. Ezek közül a tanulmány írója szerint a legfontosabbak, hogy a fizetési meghagyásos nemperes eljárásban tett kötelezetti nyilatkozatnak tulajdonítson-e a perben eljáró bíróság jelentőséget; az ellentmondásra vonatkozó szabályok lehetővé teszik-e a nyilatkozat perben történő felhasználhatóságát.

Jelen tanulmányban arra vállalkozunk, hogy – visszatekintve a két intézmény kapcsolatát meghatározó szabályozásokra, megvizsgálva a szabályozás hátterét – válaszokat adjunk a fenti kérdésekre.

I. Fizetési meghagyással szembeni ellentmondás és a bírósági meghagyás kapcsolata

Megállapítható, hogy a pert megelőzően lefolytatott fizetési meghagyásos eljáráshoz köthetően a bírósági meghagyás alkalmazhatóságának sajátos értelmezése állt elő a joggyakorlatban. A fizetési meghagyással szemben a kötelezett által előterjesztett ellentmondás, és az abban megjelenő kötelezetti nyilatkozat tovább élt a polgári perben. Az ellentmondást a – perben már alperesként megjelenő – kötelezett részéről a per tárgyára vonatkozó nyilatkozatként értékelték, így a bírósági meghagyás alapfeltétele – a kötelezett mulasztása és hallgatása – nem állt fenn.

Ezt elsőként a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának 172. számú állásfoglalása szövegezte le, egységesítve a joggyakorlatot, és 1996. január 1. napjától behatárolta az első tárgyalást elmulasztó alperessel szemben alkalmazható szankciót. Az állásfoglalás kivételt nem tűrve mondta ki, hogy „*a fizetési meghagyás ellen benyújtott ellentmondás alapján kitűzött tárgyalás elmulasztása esetén nem bocsátható ki bírósági meghagyás*”.⁶ Indokolásában a Polgári Kollégiuma rámutatott, hogy a fizetési meghagyásnak bármilyen címen történő megtámadása ellentmondásnak minősül.⁷ A bírósági meghagyás kibocsátásának akadálya, ha az alperes írásbeli védekezést terjeszt elő.⁸ E két rendelkezés közötti összefüggés pedig abban áll, hogy az ellentmondást az alperes keresettel szembeni védekezésének kell tekinteni, mely kizárja a bírósági meghagyás kibocsátását.⁹

2009 májusában a Legfelsőbb Bíróság jogegységi tanácsa felülvizsgálta a fenti állásfoglalást, és annak az idézett pontja tekintetében is megállapította a felülvizsgálat szükségességét. A fizetési meghagyással szembeni kötelezetti nyilatkozat perbeli minősítése kapcsán ugyanis megváltozott a szabályozási környezet és új jogalkotói-jogalkalmazói igény jelent meg. 2009. január 1-én lépett hatályba a 2008. évi XXX. törvény, mely novelláris módosítást jelentett a 1952. évi Pp. számára.¹⁰ A novella bevezette az 1952. évi

⁶ PK 172. számú állásfoglalás b. pont.

⁷ 1952. évi Pp. 319. § (1) bek. (hatályos 1996. 01. 01.-től).

⁸ 1952. évi Pp. 136. § (1) bek. (hatályos 1996. 01. 01.-től).

⁹ PK 172. számú állásfoglalás Indokolás a b. ponthoz.

¹⁰ 2008. évi XXX. törvény a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról (VIII. novella).

Pp. Ötödik Részébe, XXVI. fejezetébe a kisértékű perekre vonatkozó különleges peres szabályozást. A kisértékű perek lefolytatása során az eljárás gyorsításának alap gondolata eredményezte azt, hogy ezen perekben az első tárgyalást érdemi cselekmények színterévé kívánták tenni, amely már nem tehető lehetővé, hogy az alperes mulasztással, hallgatással megghiúsítsa a kitűzött célt.¹¹ Mindezek eszközéül megjelent az 1952. évi Pp. 390. § (1) bekezdésében azon rendelkezés, hogy „a fizetési meghagyással szemben előterjesztett ellentmondás nem akadály a bírósági meghagyás kibocsátásának”.

A jogegységi tanács a fenti peres cél elérése érdekében ezért amellettt döntött, hogy szigorítja a kötelezett fizetési meghagyással szemben előterjesztett ellentmondásának felhasználhatóságát az első tárgyalások elmulasztása körében, és a bírósági meghagyás kibocsátásához kapcsolódóan sajátos szempontrendszerrel vezetett be: a korábbi PK 172. állásfoglalással szemben, mely az ellentmondást egyenlővé tette az alperes írásbeli védekezésével, tartalmi feltételeket határozott meg az ellentmondás vonatkozásában. Akként rendelkezett, hogy „a fizetési meghagyás ellen benyújtott ellentmondás alapján kitűzött tárgyalás elmulasztása esetén – mind a kisértékű, mind a kisértékűnek nem minősülő perekben – kizárt a bírósági meghagyás kibocsátása, ha a fizetési meghagyással szemben előterjesztett ellentmondás érdemi ellenkérelmet (védekezést) tartalmaz”.¹²

A jogegységi határozattal tehát minőségi különbséget kívántak tenni az egyszerű és az érdemi védekezést tartalmazó ellentmondások között. Csak az utóbbi ellentmondások esetében maradt fenn a kötelezetti ellentmondás polgári peres mulasztást elhárító hatása. Az érdemi védekezést nem tartalmazó ellentmondások már nem feleltek meg az alperes által tett írásbeli védekezés feltételének, és a bírósági meghagyás kibocsátható volt az első tárgyalást elmulasztó alperessel szemben mind a kisértékű, mind az általános szabályok szerint lefolytatott polgári perekben.¹³

2018. január 1-jén hatályba lépett új polgári perrendtartásunk¹⁴ fenntartotta a bírósági meghagyás intézményét, azonban az alkalmazhatóságához kapcsolódó eljárásjogi előzményeken jelentősen változtatott. A 181. §-ában akként rendelkezik, hogy amennyiben az alperes az írásbeli ellenkérelmet előterjesztését elmulasztja és beszámítást tartalmazó iratot sem terjeszt elő, vagy azt a bíróság visszautasítja, a bíróság hivatalból, tárgyaláson kívül, az alperest a vele közölt kereseti kérelemnek megfelelően bírósági meghagyással kötelezi, kivéve, ha az eljárás megszüntetésének van helye.¹⁵ A jelenlegi szabályozásra fokozottan jellemző, hogy az alperes hallgatását, passzív magatartását szankcionálni kívánja a jogalkotó, alapvető érdeke mindkét fél álláspontjának ismerete, a perfelvétel – tárgyaláson vagy tárgyaláson kívül történő – mielőbbi megvalósítása.¹⁶ Szemben az 1952.

¹¹ Lásd ehhez: HORVÁTH EDIT ÍRISZ: *Ösztönzők és korlátok a kisértékű követelések perbeli érvényesítése során hazánkban és egyes európai államokban*. Doktori értekezés. Budapest, 2018. 89-90. pp.; WOPERA ZSUZSA: *Az alfától az ómegáig: a kisértékűtől a kiemelt jelentőségű perekig*. Miskolci Jogi Szemle 6. évfolyam (2011) különszám. 216. p.

¹² 2/2009. PJE 1. b. pont.

¹³ 2/2009. PJE Indokolás az 1. b. ponthoz; SZÉCSÉNYI-NAGY KRISTÓF: *A fizetési meghagyásos eljárás*. In: Varga István (szerk.): *Polgári nemperes eljárások joga*. ELTE Eötvös Kiadó. Budapest, 2010. 894. p.; WOPERA 2011, 216. p.; PALLÓS NIKOLETTA: *A kisértékű perek szabályainak perrendi kompatibilitása, Dogmatikai elemzés jogtörténeti és európai kitekintéssel*. PhD értekezés. Szeged, 2011. 168–169. pp.

¹⁴ 2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról (továbbiakban Pp.).

¹⁵ Pp. 181. § (1) bek.

¹⁶ Pp. 187. §.

évi Pp.-vel, mely nem ragaszkodott az alperes írásbeli előzetes nyilatkozatához, és elégségesnek tartotta az alperes megjelenését a tárgyaláson, az új Pp. a perkonzentráció elvének érvényre juttatása érdekében¹⁷ az alperestől előzetes írásbeli nyilatkozatot vár el,¹⁸ és a per lefolytathatóságához a felek eljárástámogatási kötelezettségét¹⁹ fokozottan kívánja érvényre juttatni. A peres eljárás el sem jut a perfelvételi szakba, ha az alperes határidőn belül nem nyújtja be írásbeli ellenkérelmét, melyben részletes (alaki és érdemi) védekezését fogalmazza meg a felperesi keresettel szemben.²⁰

A Pp. hatálybalépésével a polgári peres szabályozásunk megújult, mely magával hozta az 1952. évi Pp.-hez kapcsolódó elvi iránymutatások felülvizsgálatának szükségességét. A Kúria jogegységi tanácsa az 1/2017. polgári jogegységi határozatában határozta meg, melyek azok a korábbi iránymutatások, amelyek az új polgári perrendtartás hatálya alatt tovább alkalmazhatóak, és melyek azok, amelyek tekintetében az új polgári perrendtartás az elvi iránymutatás alkalmazásának végét jelenti. Ezen utóbbi körben találhatjuk meg a 2/2009. PJE-t, mely – mint ahogyan már fentebb részletesen ismertettük – a per első tárgyalásának elmulasztásához fűződő jogkövetkezményként megjelenő bírósági meghagyás kibocsátásának kereteit értelmezi.

A fentiekre tekintettel különösen érdekes, hogy a Pp. 262. § (2) bekezdésében 2018. január 1-től él az a szabályozás, hogy „a 181. §-ban meghatározott esetekben a fizetési meghagyással szemben előterjesztett ellentmondás nem akadályozza a bírósági meghagyás kibocsátását”. Honnan ismerős ez a megfogalmazás? A 2009. január 1-től hatályos 1952. évi Pp. 390. §-ában, a kisértékű perekre vonatkozó szabályozás körében találkoztunk vele, és a kijelentés tartalmát a 2/2009. PJE 1. b) pontja értelmezte. A szabályozási környezet azonban 2018. január 1-jétől jelentős változáson ment át, és a fenti PJE alkalmazását kizárta a Kúria a Pp. tekintetében. Milyen tartalom van akkor jelenleg a 262. § (2) bekezdésében megfogalmazott kijelentés mögött? A kommentárirodalom segítségét hívva arra juthatunk, hogy a jogalkalmazás és a jogtudomány egységes álláspontja szerint a Pp. a 2/2009. PJE-nek megfelelő pontosítással fenntartja az 1952. évi Pp. rendelkezését, miszerint a fizetési meghagyással szembeni ellentmondás nem akadályozza a bírósági meghagyás kibocsátását, de csak abban az esetben, ha az ellentmondás érdemi ellenkérelmet (védekezést) nem tartalmaz, tehát a perben a 181. § alkalmazásának lenne helye. Ha az ellentmondás tartalmaz érdemi védekezést vagy beszámításnak megfelelő nyilatkozatot, a bírósági meghagyás kibocsátásának nincs helye akkor sem, ha az alperes írásbeli ellenkérelmet nem nyújtott be.²¹ Ez a következtetés azonban szembekerül a Pp. által megvalósított következetes perszerkezettel, hiszen az írásbeli ellenkérelem már a perfelvételi része, az írásbeli ellenkérelem perfelvételi irat, a benne foglalt nyilatkozatok perfelvételi nyilatkozatok; mindez a keresetlevél tartalmi elemeit magában foglaló kereset tartalmazó irat *előtt* előterjesztett ellentmondásra értelemszerűen nem lehet igaz.²²

¹⁷ Pp. 3. §-

¹⁸ Pp. 199–200. §.

¹⁹ Pp. 4. § (1) bek.

²⁰ Pp. 181. § (2) bek.

²¹ WOPERA ZSUZSA (szerk.): Kommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., 2017. 466. p.

²² Pp. 183. § (1), 199. §.

A fentiek alapján megállapíthatjuk, a fizetési meghagyásos eljárás és a bírósági meghagyás intézménye közötti kapcsolatban több szempontból is elkülöníthetünk szabályozási időszakokat. Az első megkülönböztetés az alperestől elvárt peres magatartáshoz kapcsolódik: az alperes feladata 1973 és 2017. december 31. között az első tárgyaláson való jelenlét, és másodlagos az előzetesen írásban előterjesztett védekezés; 2018. január 1-től az írásbeli ellenkérelem határidőben történő előterjesztése. A második elkülönítés az ellentmondás hatásához kapcsolható: 1996. január 1. napjától 2008. december 31.-ig az ellentmondás az alperes írásbeli nyilatkozata és kizárja a bírósági meghagyás alkalmazását; 2009. január 1.-től az ellentmondások tartalmi megkülönböztetése jelenik meg, érdemi és nem érdemi ellentmondásokat különítünk el, és kizárólag az érdemi ellentmondással hárítható el az írásbeli ellenkérelem hiányához kapcsolt bírósági meghagyás.

Sajátos eredményre vezetett az eddigi vizsgálatunk, ugyanis nem köthető egyik megoldás sem kizárólag az 1952. évi Pp., illetve az új Pp. hatályához, átfedés mutatható ki. Kizárólag 1996 és 2008 között állt fenn olyan kapcsolat a két intézmény között, amely tisztán és egyértelműen meghatározható volt: az ellentmondás kizárja a bírósági meghagyást. 2009-től kezdődően, így jelenleg is jellemző, hogy a bíróság elsődlegesen a peres kötelezettség teljesítését várja el az alperestől (megjelenés/írásbeli ellenkérelem), és másodlagosan – az előző – hiányában visszanyúl a fizetési meghagyásos kötelezett nyilatkozathoz, és annak tartalma alapján dönti el, történt-e mulasztás vagy sem az alperesi oldalon. Így a két intézmény közötti kapcsolat aktív marad.

II. A kötelezett fizetési meghagyással szemben benyújtott ellentmondása

Láthattuk az előzőekben elvégzett elemzés eredményeként, hogy a bíróság a perré alakult eljárásban – alperesi írásbeli ellenkérelem hiányában - a fizetési meghagyásos eljárás iratanyagában található ellentmondást vizsgálja meg a korábbi 2/2009. PJE által meghatározott szempontok szerint, és dönt arról, hogy a kötelezettek a fizetési meghagyásos nemperes eljárásban tett nyilatkozata megfeleltethető-e érdemi védekezésnek vagy sem. A vizsgálatunk ezen pontján azonban nem mehetünk el a következő kérdés mellett: az ellentmondás tartalmára vonatkozó szabályok megalapozzák a nyilatkozat perben történő értékelését?

A következőkben megvizsgáljuk az 1952. évi Pp. és a 2009. évi L. törvény ellentmondásra vonatkozó rendelkezéseit.²³ Tekintettel arra, hogy 1973. január 1-jétől jelent meg a bírósági meghagyás a perrendtartásban, vizsgálatunk kezdőidőpontjának is ezt a dátumot tekintjük. Az 1952. évi Pp. XIX. fejezetének 1973. január 1-jét követően hatályos szabályai szerint a fizetési meghagyásnak bármilyen címen előterjesztett megtámadása ellentmondásnak számít,²⁴ és tartalmi követelményként jelenik meg, hogy a kötelezettek a követelésre az ellentmondásban nyilatkoznia kell, elő kell adnia a védekezésének alapjául szolgáló tényeket, valamint ezek bizonyítékait; okirati bizonyítékait eredetiben vagy másolatban csatolnia kell.²⁵ További kiegészítésként jelenik meg, hogy „ha az ellentmondás

²³ A fizetési meghagyásos eljárás szabályai 2010. 05. 31.-ig a Pp.-ben, 2010. 06. 01.-től a 2009. évi L. törvényben (továbbiakban: Fmhtv.) találhatóak meg.

²⁴ 1973. 01. 1.-től hatályos Pp. 319. § (1) bek.

²⁵ 1973. 01. 1.-től hatályos Pp. 320. § (1) bek.

nem felel meg az előző bekezdés rendelkezéseinek, vagy egyéb kiegészítésre szorul, az ellentmondás elutasításának ebből az okból nincs helye, az elnök azonban a 124. § alapján intézkedéseket tehet a tárgyalás előkészítésére”.²⁶

A fenti követelmények 36 év elteltével, 2009. január 1-jével változtak meg²⁷ oly módon, hogy az ellentmondásában a kötelezettnek továbbra is nyilatkoznia kell a követelés tekintetében, azonban a védekezésének alapjául szolgáló tényeket előadhatja, valamint ezek bizonyítékait; okirati bizonyítékait eredetiben vagy másolatban csatolhatja.²⁸ Emellett változatlanul fennmarad, hogy ha az ellentmondásban a kötelezett a követelésre érdemben nem nyilatkozik, vagy az ellentmondás egyébként kiegészítésre szorul, az ellentmondás elutasításának ebből az okból nincs helye, az elnök azonban a 124. § alapján intézkedéseket tehet a tárgyalás előkészítésére.²⁹

2010. június 1-től az Fmhtv. 28-33. §-ai rendelkeznek az ellentmondás intézményéről. Itt egyértelműen kimutatható, hogy az ellentmondás tartalmát illetően nem jelenik meg pozitív meghatározás. A 28. § akként rendelkezik a kötelezetti védekezésről, hogy „a fizetési meghagyás ellen a kötelezett annak kézbesítésétől számított tizenöt napon belül a közjegyzőnél ellentmondással élhet”. Emellett negatív kerülnék felsorolásra olyan esetkörök, amelyek nem tekinthetők a kötelezett részéről a fizetési meghagyás elleni ellentmondásnak.³⁰ Mindehhez kapcsolódóan az Fmhtv. megállapítja, hogy a kellő időben előterjesztett ellentmondás folytán a fizetési meghagyásos eljárás – az ellentmondással érintett részben – perré alakul át.³¹

A kibocsátott fizetési meghagyásnak a kötelezettnek szóló tájékoztatási részében az ellentmondás kapcsán ugyancsak annyi jelenik meg, hogy a kötelezett – ha a követelést alaptalannak tartja – a meghagyás ellen a 28. § szerint ellentmondással élhet.³² A 28. szakaszhoz fűzött kommentár arról nyilatkozik, hogy az ellentmondás a kötelezettnek a közjegyzőhöz címzett nyilatkozata, amelyben vitatja (támadja, tagadja) a jogosult követelését. A meghagyás bármilyen címen történő megtámadása ellentmondásnak minősül.³³ Az ellentmondást nem kell megindokolni, a kötelezett akár egy szavas nyilatkozata is elég az eljárás perré alakításához. Mindezek indoka, hogy a kötelezettel szemben sem lehet magasabb eljárásjogi követelményeket támasztani, mint a jogosulttal szemben.³⁴

Megállapítható, hogy 1973. január 1. és 2008. december 31. között élt tartalmi, különösen a bizonyítékok előterjesztésére vonatkozó kötelezettség a kötelezetti ellentmondás esetében, amely meghatározta a kötelezetti nyilatkozat tartalmát. Jelen volt azonban a megengedő szabályozás is, hogy a hiányos kérelem nem utasítható el. 2009. január 1-jét követően a kötelezettség lehetőséggé szelídült, majd az Fmhtv. hatályba lépésével minden kötelezettség-lehetőség eltűnt. A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet sem

²⁶ 1973. 01. 1.-től hatályos Pp. 320. § (2) bek.

²⁷ 2008. évi XXX. törvény 45. §.

²⁸ 2009. 01. 01.-től hatályos Pp. 319. § (2) bek.

²⁹ 2009. 01. 1.-től hatályos Pp. 319. § (3) bek.

³⁰ Fmhtv. 29-31. §.

³¹ Fmhtv. 36. § (1) bek.

³² Fmhtv. 27. § g. pont.

³³ SZÉCSÉNYI-NAGY KRISTÓF: *Nagykommentár a fizetési meghagyásos eljárásról szóló törvényhez*. Wolters Kluwer Hungary, Budapest, 2020, 368–369. pp.

³⁴ BDT2001.457.; SZÉCSÉNYI-NAGY 2020, 369. p.

kötelező indokolással ellátni, az érvényesített igény alátámasztásául szolgáló bizonyítékokat megjelölni, így a kötelezett részéről érkező jogorvoslatot is áthatja annak egyszerű volta, elvárásként a követelés tekintetében megjelenő vitató nyilatkozat áll fenn.

Az Fmhtv. e tekintetben a Pp. hatálybalépésével sem változott, az ellentmondásra vonatkozó rendelkezések konzekvensen élnek tovább.

III. Következtetések

Az ellentmondás perbeli hatására és a nyilatkozat tartalmi követelményeire vonatkozó vizsgálat eredményeit egymás mellé téve a következő megállapításokat tehetjük:

1. A PK 172. számú állásfoglalás hatálya alatt a perben eljáró bíróság egy tartalmilag látszólag kötött kötelezetti ellentmondást tekintett egyenértékűnek az írásbeli védekezéssel a bírósági meghagyás kibocsáthatósága szempontjából. Az ellentmondás automatikusan kizárta a bírósági meghagyás kibocsátását.
2. A 2/2009. PJE hatálya alatt az ellentmondás tartalmi követelményei elsőként csökkentek, mivel már csak lehetőség volt a bizonyítékokkal való alátámasztás (2009. január 1-től), majd 2010. június 1-jét követően a kötelezettségre vonatkozó vitató nyilatkozaton túl nem volt tartalmi elvárás. Mindeközben a PJE tartalmi követelményeket támasztott az ellentmondás-bírósági meghagyás kibocsátás kapcsolatában, és elkülöníteni rendelte a jogkövetkezmények szempontjából az érdemi védekezést tartalmazó ellentmondásokat a pusztán vitató nyilatkozatokat tartalmazó kötelezetti kérelmekről.
3. A Pp. hatálybalépésével a 2/2009. PJE alkalmazhatósága megszűnt, az általa adott értelmezés azonban tovább él a kötelezetti ellentmondás-bírósági meghagyás kapcsolatában. A változatlanságot jól érzékelteti Pp. 262. § (2) bekezdésének kijelentő mondata: „A 181. §-ban meghatározott esetekben a fizetési meghagyással szemben előterjesztett ellentmondás nem akadály a bírósági meghagyás kibocsátásának.”

Tehát 2021-ben sem kell a kötelezettnek részletesen reagálni a fizetési meghagyásra ahhoz, hogy nyilatkozata ellentmondás legyen. Az ellentmondásokra nem áll rendelkezésre formanyomtatvány, így a kötelezett a közjegyzői felhívásra a legegyszerűbb módon fogja az ellentmondásának tartalmát megfogalmazni: vitatja részben vagy egészben a meghagyásba foglalt követelést.³⁵ A perré alakult eljárásban – miután a felperes a keresetet tartalmazó iratát előterjesztette³⁶ – a bíróság az alperest felhívja írásbeli ellenkérelem előterjesztésére.³⁷ A korábbi kötelezett alperesként egy részletesen szabályozott beadványt köteles 30 napon belül a bírósághoz benyújtani. Ennek elmaradása esetén jöhet számításba a fizetési meghagyás ellen előterjesztett ellentmondása. A bíróság – mielőtt a mulasztás esetére rendelt bírósági meghagyást kibocsátaná - vizsgálja, hogy az ellentmondás tekinthető-e érdemi

³⁵ PALLÓS 2011, 170. p.

³⁶ Pp. 257. §.

³⁷ Pp. 262. § (1) bek.

védekezésnek, vagy sem. Előbbi esetben nem alkalmazza a bírósági meghagyást, utóbbi esetben kibocsátja azt, mellyel szemben az alperes jogorvoslattal élhet.³⁸

Jelen tanulmány szerzője ezen sajátos szabályozási helyzetre két megoldási lehetőséget is megfelelőnek talál.

Az első megoldás – a polgári peres eljárás céljait elsődlegesnek tekintve – arra tesz javaslatot, hogy a fizetési meghagyásos eljárást perré alakító kötelezetti ellentmondást és a bírósági meghagyás kibocsáthatóságát egymástól függetleníteni kell. A kötelezett nyilatkozata jelen szabályozási környezetben távol esik azoktól a követelményektől, amelyet a jogalkotó az alperes írásbeli ellenkérelméhez kapcsol, és csak a bíróságot terheli azzal, hogy írásbeli ellenkérelem hiányában a nemperes eljárás iratanyagát képező ellentmondást vizsgálja és eldöntse, érdeminek tekinthető-e az abban foglalt védekezés.

A második megoldás – a kötelezett ellentmondásának tartalmára koncentrálna – azt javasolja, hogy a jogalkotó bocsásson a kötelezettek rendelkezésére ellentmondás-formanyomtatványt³⁹, melyben – hasonlóan a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemhez – kötelezően és nem kötelezően kitöltendő mezők segítik a beadvány előterjesztőjét. A javasolt formanyomtatvány igazodhatna az írásbeli ellenkérelem tartalmi elemeihez, miképpen a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem és a keresetet tartalmazó irat összevetése kapcsán is megállapíthatók az azonosságok. Ezáltal a kötelezettel szemben sem támasztanánk magasabb eljárásjogi követelményeket, mint a jogosulttal szemben.

³⁸ Pp. 182. § (1)-(2). bek.

³⁹ Lásd itt: <https://www.mokk.hu/ugyfeleknek/FMH-kerelem.php> (2021. 06. 23.)